

13. ZEMĚPIS

Název vyuč. předmětu: Zeměpis (Z)
Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Vzdělávací obor: Zeměpis
Ročník: 6, 7, 8, 9

ročník	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.
MČD+ DČD ¹	-	-	-	-	-	1+1	2	2	1+1

1.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah oboru Zeměpis vychází z tradiční, logické koncepce školního zeměpisu. Obohacen byl o nové metodické prvky, jejichž smyslem je klást větší důraz na rozvoj praktických činností v učebním procesu, vytvořit časový prostor pro uplatnění moderních metod, forem a postupů práce při dosažení větší přitažlivosti a možností v aplikacích učiva.

Učivo bylo rozčleněno do sedmi tematických okruhů:

Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie

Tento tematický okruh prostupuje celým obsahem vzdělávacího oboru Zeměpis. Žáci si osvojují komunikační geografický a kartografický jazyk. Učí se vyhledávat, srovnávat, hodnotit a používat informace geografického charakteru. Učí se pracovat se základními zdroji dat v kartografické tištěné i elektronické podobě, s internetem, GISy. Osvojují si techniky a dovednosti při orientaci, pohybu a přežití v terénu.

Přírodní obraz Země

Žáci se seznámí se základy planetárního a fyzického zeměpisu. V tematickém celku Krajinná sféra se žáci seznamují s podstatnými znaky přírodní sféry – se zonalitou (šířková pásmovitost a výšková stupňovitost) a azonality.

Regiony světa

Okruh obsahuje regionální zeměpis světa, konkrétně zeměpis světadílů a oceánů. Žáci pomocí srovnávací metody prezentují podstatné jevy, procesy, odhalují jejich příčiny a možné důsledky na regiony různých úrovní. Učí se aktivně vyhledávat, třídit a hodnotit geografické informace a zdroje dat. Tvoří modelové regiony, definují společné znaky a naopak znaky výjimečné a specifické. Dále žáci zaujímají postoj a nalézají možnosti řešení globálních ekonomických, sociálních, politických a environmentálních problémů současného světa.

Společenské a hospodářské prostředí

Tento tematický okruh je součástí moderního pojetí zeměpisu s úzkou vazbou na lidskou společnost a hospodářskou činnost člověka. V zeměpisu sledujeme prostorové rozmístění prezentovaných jevů a jejich vzájemnou podmíněnost a závislost. V tomto okruhu se uplatňuje interdisciplinární pojetí zeměpisu a úzká návaznost na vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, Člověk a společnost.

Životní prostředí

Žáci se seznámí se základy krajinné ekologie a environmentalistiky. Problematika životního prostředí je sledována jako interakce mezi lidskou společností a přírodním prostředím, důraz je kladen na vývoj a rozvoj společnosti jako nedílné a podstatné složky životního prostředí a důležitého krajinnotvorného činitele.

Česká republika

Při studiu naší vlasti se žáci seznámí s místním regionem i ostatními oblastmi ČR. Své uplatnění najde samostatná činnost žáků při vyhledávání a zpracovávání informací. Pomocí srovnávací metody budou žáci schopni charakterizovat jednotlivé regiony, budou umět specifikovat charakteristické znaky a rysy. Důležitá je návaznost na ostatní přírodovědné předměty - dějepis, občanskou výchovu.

Terénní geografická výuka a aplikace

Tento tematický okruh prolíná celým vzdělávacím oborem Zeměpis. Má požadovaný dovednostní a činnostní charakter. Součástí jsou zeměpisné vycházky, exkurze (pozorování, hodnocení místní krajiny, apod.), terénní geografická výuka a cvičení.

Vzdělávací obsah oboru Zeměpis je realizován v předmětu Zeměpis různými formami a metodami výuky, své uplatnění zde nalezne individuální přístup k žákům, součástí je i projektová výuka (školní projekty individuální a skupinové). Rozvoj komunikativních a kooperativních dovedností je zajištěn skupinovou a kooperativní výukou.

Zeměpis má na 2. stupni ZŠ celkovou dotaci 8 hodin, v 6., 7., 8 a 9. ročníku po 2 hodinách týdně. V 6. a v 9. ročníku byla časová dotace posílena o jednu disponibilní hodinu (1+1).

K výuce slouží kmenové třídy, knihovna školy a učebna informatiky, kde je možnost připojení k internetu. Praktické činnosti a dovednosti jsou realizovány i v blízkém okolí školy (základy topografie, orientace v terénu, pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny, místního regionu, ...).

¹ MČD = minimální časová dotace, DČD = disponibilní časová dotace. V tabulce je zpracovaná MČD dle RVP ZV a posílení o DČD.

1.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které vedou v tomto předmětu k utváření klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák, pod vedením učitele, vyhledává a třídí geografické informace, chápe jejich smysl a dává je do souvislostí, efektivně je používá v procesu učení; vytváří si komplexnější pohled na svět; pomocí vhodných metod a způsobů práce si řídí vlastní proces učení; získané výsledky porovnává a kriticky posuzuje; utváří si postupně vlastní názor na danou problematiku; pozitivní motivací získává vztah k poznávání a učení; dokáže o výsledcích své práce smysluplně diskutovat.

Kompetence k řešení problémů

Učitel navozuje při vyučování různé problémové situace (regiony světa, globální problematika, problematika místního regionu, ...), na které žák reaguje, snaží se daný problém pochopit; logickou cestou zjistí, vyhledá příčinu; na základě shodných, podobných nebo zcela odlišných znaků se dopátrá výsledku nebo řešení; využívá svých vlastních vědomostí, zkušeností; nenechá se odradit jedním nezdarem; výsledky své práce je schopen kriticky zhodnotit.

Kompetence komunikativní

Při hodinách a na veřejnosti se žák zapojuje do diskuse o stavu naší planety (globální problémy, ŽP, ...); posuzuje a kultivovaně hodnotí současný stav na Zemi (regiony světa a jejich specifika), vhodně přistupuje k posuzování odlišných názorů (rasová problematika, náboženské konflikty, ...); při komunikaci s okolním světem využívá informační a komunikační prostředky a technologie (internet, mapy, atlasy).

Kompetence sociální a personální

Učitel klade důraz nejen na samostatnou (individuální) práci žáka, ale rovněž často zadává práci ve skupině (vegetační pásy na Zemi, regiony světa, geografické projekty, ...), při kterých se žák učí spolupráci a rozdělení sociálních rolí ve skupině; je ovlivňován skupinou a zároveň je částečně odpovědný za kvalitu a výsledek práce celé skupiny; současně se mu dostává pomoci zpětné vazby od ostatních členů skupiny nebo celé třídy hodnocení jeho práce; žák si tím vytváří představu o sobě samém; pozitivně je podporován rozvoj jeho osobnosti.

Kompetence občanské

Žák chápe specifické znaky regionů celého světa; respektuje odlišnosti a specifika (zákony, společenské normy, ...); zná základní principy chování; krizové situace řeší odpovídající formou (odmítá násilí, hrubé zacházení,...); jako občan ČR cítí spoluodpovědnost za vývoj v České republice; chová se ohleduplně k životnímu prostředí (podstata koncepce Trvale udržitelného rozvoje); chrání své zdraví a zdraví ostatních; aktivně se účastní ochrany životního prostředí (místního regionu, ČR,...); zná svá práva, ale také povinnosti.

Kompetence pracovní

V rámci výuky pochopí základy hospodářství jednotlivých zemí světa a ČR; zná podstatu a fungování tržního hospodářství (hospodářství ČR, průmysl, zemědělství, služby, ...); orientuje se v problematice soukromého hospodaření v ČR; na základě získaných informací směřuje ke zvolenému budoucímu profesnímu zaměření.

Kompetence digitální

Učitel vede žáky k práci s digitálními technologiemi, pomáhá jim s orientací v digitálním prostředí a ke kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií.

1.3 Průřezová témata

Do vyučovacího předmětu Zeměpis jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat. Realizují se formou samostatné nebo skupinové práce, formou projektů. Prostřednictvím činnosti žáka, pomocí her, cvičení, řešení reálných a modelových situací, problémových úloh, diskusí.

Environmentální výchova

Jednotlivé tematické okruhy usnadňují pochopení problematiky vztahu člověka k životnímu prostředí. Žáci pochopí základní podmínky života na Zemi a odpovědnost každé generace za život v budoucnosti.

Z tematického okruhu **Ekosystémy** jsou zařazena témata: tropický deštný les 6. r., lidské sídlo 8. r., kulturní krajina 9. r.
Poškození životního prostředí v globálním měřítku - souvislosti (EV1)

Z tematického okruhu **Základní podmínky pro život** jsou zařazena témata: ovzduší, půda, přírodní zdroje.
(EV2, 6. - 9. r.)

Z tematického okruhu **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** jsou zařazena témata: zemědělství a životní prostředí 9.r., doprava a životní prostředí 9.r., průmysl a životní prostředí 9.r., ochrana přírody a kulturních památek 8.r., změny v krajině 9.r. Varianta řešení zadaného problému v oblasti znečištění životního prostředí (EV3)

Z tematického okruhu **Vztah člověka k prostředí** jsou zařazena témata: aktuální (lokální) ekologický problém, nerovnoměrnost života na Zemi.
(EV4) 9.r.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, vytvářejí si své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

Z tematického okruhu **Evropa a svět nás zajímá** jsou zařazena témata: zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, naši sousedé v Evropě, život dětí v jiných zemích, lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy.

(GV1) 7. r.

Z tematického okruhu **Objevujeme Evropu a svět** jsou zařazena témata: naše vlast a Evropa 8.r., evropské krajiny 7.r., Evropa a svět 7.r.

(GV2)

1.4 Mezipředmětové souvislosti

Vzdělávací obsah předmětu Zeměpis má přírodovědný i společenskovední charakter. Návaznost na ostatní vzdělávací oblasti je velice pestrá a prostupuje tímto předmětem prakticky neustále v různých souvislostech (komplexní přístup: pohled na lidskou společnost a její vliv na okolní přírodu – přírodopis; studium regionů světa z hlediska historie a současnosti – dějepis, anglický a německý jazyk, občanská výchova; přírodní procesy a jevy – chemie, fyzika).

1.5 Způsob hodnocení žáků

Hodnocení žáka je zpracováno v samostatném dokumentu, který je součástí Školního řádu, viz. Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Podklady pro hodnocení za pololetí: nejméně 6 známek za pololetí (při dlouhodobé absenci rozhoduje o jejich počtu vyučující). Sebehodnocení žáka (do sešitu nebo do portfolia dle zadání). Žák je seznámen s kritérii hodnocení.

1.6 Formy a metody výuky

Výuka probíhá v kmenové třídě, v učebně zeměpisu, využívá se dostupných výukových programů, multimediálních zařízení a různých organizačních forem a metod práce. Některá témata jsou realizována formou projektů. Dalším způsobem jak naplnit cíle předmětu jsou práce s knihou, časopisy, příručkami, encyklopediemi a texty na internetu. Přednášky a exkurze. Prostřednictvím činnosti žáka, pomocí her, cvičení, řešení reálných a modelových situací, problémových úloh, diskusí.

1.7 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

6. ročník

ročníkové výstupy – 6. ročník	učivo – 6. ročník	PT
žák: Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů – uvede základní pohyby, které Země vykonává a jejich důsledky	Planeta ZEMĚ Země tvar, rozměry, pohyby	EV1, EV2 ¹
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů – na mapě ukáže a vyjmenuje tělesa patřící do sluneční soustavy – charakterizuje rozdíly mezi planetou a hvězdou – diskutuje o postavení Slunce ve vesmíru	Sluneční soustava planety, planetky, komety, meteorická tělesa, Slunce, Měsíc	
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů – vyjmenuje hlavní mezníky v dobývání vesmíru – vysvětlí, jak lidé zkoumají vesmír v současnosti	Vesmír vývoj o poznání vesmíru výzkum	
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii – vysvětlí pojmy glóbus a mapa – vypočítá vzdálenosti na glóbu a mapách různých měřítek	Glóbus a mapa Mapy měřítko, druhy map	
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii – vysvětlí pojmy rovnoběžka, poledník a zeměpisná síť	Zeměpisná síť rovnoběžky, poledníky	
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii – určí zeměpisnou polohu všech míst na planetě pomocí zeměpisných souřadnic	Určování zeměpisné polohy	
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii – vysvětlí časová pásma, pásmový čas a datová mez – určí čas v jednotlivých časových pásmech	Čas na zeměkouli časová pásma	
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii – vysvětlí znázorňování výškopisu a polohopisu na mapách – odliší pojmy (kóta, nadmořská výška, vrstevnice) – přiřadí obsah smluveným značkám a symbolům – orientuje se na turistických mapách	Výškopis a polohopis obsah mapy, práce s turistickou mapou	
Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu – vyjmenuje složky krajinné sféry – popíše a nakreslí stavbu Země – vyjmenuje části oceánského dna – vysvětlí způsoby vzniku pohoří Z-9-2-04 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost – jednoduše vysvětlí působení vnitřních a vnějších činitelů na zemský povrch	Krajinná sféra Litosféra stavba Země, oceánské dno, zemětřesení a sopečná činnost, vznik pohoří, vnější krajínotvorní činitelé, povrch jako výsledek jejich působení	
– definuje rozdíl mezi počasím a podnebím – pochopí a popíše důsledky sklonu zemské osy na naši planetu – vyjmenuje podnebné pásy – vysvětlí celkový oběh vzduchu v atmosféře – orientuje se v pojmech (moře, průliv, průplav, záliv,...)	Atmosféra počasí, podnebí, podnebné pásy, oběh vzduchu v atmosféře	
	Hydrosféra	

¹ Vybrané okruhy PT jsou v předmětu realizovány průběžně po celý školní rok.

ročníkové výstupy – 6. ročník	učivo – 6. ročník	PT
– popíše pohyby mořské vody – vysvětlí význam a původ vodstva na pevnině – ukáže na mapě hlavní vodní toky, jezera, bažiny, vodní nádrže, ledovce	oceány a moře, pohyby oceánské vody, vodstvo na pevnině, vodní toky, jezera, bažiny, vodní nádrže, ledovce, podpovrchová voda	
– vysvětlí složení půdy, půdotvorné činitele – rozlišuje základní půdní druhy a typy – diskutuje o významu půd a nebezpečích ohrožujících půdu	Pedosféra složení půdy, půdní typy, půdní druhy, význam půdy a nebezpečí, která půdu ohrožují	
Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin – charakterizuje rozšíření jednotlivých vegetačních pásů na Zemi – vyhledá typické zástupce rostlin a živočichů – popíše výškové vegetační stupně v krajině	Biosféra (tropické lesy, savany, pouště, subtropy, stepi, lesy mírného pásu, tundra, polární oblasti, život v mořích a oceánech, výškové stupně v krajině) _	
– vyhledá a seřadí světadíly a oceány podle rozlohy – na mapě ukáže okrajová moře, poloostrovy, ostrovy; popíše polohu světadílů, průlivy a průplavy, které je oddělují – na mapě najde významná pohoří, řeky, jezera – určí podnebné a vegetační pásy, do kterých světadíl patří – vyhledá významné rostliny a živočichy – ukáže a vyjmenuje hlavní naleziště nerostných surovin – porovná rozmístění a počet obyvatel – diskutuje o problémech s přelidněním a nemocemi – rozliší jednotlivé regiony a stručně charakterizuje shodné a rozdílné znaky (hospodářskou úroveň, obyvatelstvo,...)	Zeměpis světadílů a oceánů Afrika, Austrálie a Oceánie poloha, rozloha, členitost, povrch, podnebí, vodstvo, přírodní zdroje, obyvatelstvo, regiony	
Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny – na mapě ukáže oceány – stručně zhodnotí jejich význam – diskutuje o činnostech člověka ohrožujících život v oceánech	Indický oceán, Tichý oceán poloha, význam, nebezpečí ohrožující světový oceán	
Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny – na mapě ukáže polární oblasti – zhodnotí podmínky života v polárních oblastech	Polární oblasti poloha, rozloha, význam	

7. ročník

ročníkové výstupy – 7. ročník	učivo – 7. ročník	PT
žák: – na mapě ukáže a specifikuje polohu a povrch Ameriky; vyhledá důležitá pohoří, nejvyšší vrcholy, významné veletoky, jezera, moře, oceány, které Ameriku obklopují – vyjmenuje podnebné a vegetační pásy Ameriky, uvede typické zástupce rostlin a živočichů – vysvětlí a zdůvodní rasovou pestrost obyvatelstva amerického kontinentu; vliv kolonizace a její důsledky na původní obyvatelstvo; na mapě ukáže významné sídla a aglomerace – na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech – rozliší jednotlivé regiony; stručně charakterizuje shodné a rozdílné znaky (hospodářskou úroveň, přírodní podmínky,...)	Zeměpis světadílů a oceánů Amerika poloha, rozloha, členitost, povrch, podnebí, vodstvo, přírodní zdroje, obyvatelstvo a hospodářství, regiony – Severní Amerika, Střední Amerika, Jižní Amerika	EV2, GV1, GV2 ¹
Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny – na mapě ukáže oceány; stručně zhodnotí jejich význam – diskutuje o činnostech člověka ohrožujících život v oceánech	Atlantský oceán, Severní ledový oceán poloha, význam, nebezpečí ohrožující světový oceán	
– na mapě ukáže a specifikuje polohu a povrch Eurasie – vyhledá důležitá pohoří, nejvyšší vrcholy, významné veletoky, jezera, moře, oceány, které Eurasii obklopují – vyjmenuje podnebné a vegetační pásy Eurasie – uvede typické zástupce rostlin a živočichů – charakterizuje rozmístění obyvatelstva Eurasie – na mapě ukáže regiony s nejvyšší hustotou osídlení a největší sídla – uvede nejrozšířenější náboženství – na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech – rozliší jednotlivé regiony; stručně charakterizuje shodné a rozdílné znaky (hospodářskou úroveň, přírodní podmínky,...)	Eurasie poloha, rozloha, povrch, podnebí a vodstvo, vegetace, přírodní zdroje, obyvatelstvo, hospodářství Oblasti Asie regiony - JZ Asie, Střední Asie, Jižní a JV Asie, V Asie	
– uvede ekonomická a hospodářská seskupení v Evropě – rozliší jednotlivé regiony Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech – stručně charakterizuje shodné a rozdílné znaky, (hospodářskou úroveň, přírodní podmínky,...)	Oblasti Evropy politické a hospodářské rozdělení, regiony – JZ Evropa, Západní Evropa, Severní Evropa, Střední Evropa, JV Evropa, Východní Evropa, Rusko	

¹ Vybrané okruhy PT jsou v předmětu realizovány průběžně po celý školní rok.

8. ročník

ročníkové výstupy – 8. ročník	učivo – 8. ročník	PT
žák: Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – charakterizuje polohu ČR – posoudí význam ČR jako samostatného státního útvaru – stručně zhodnotí historický vývoj českých zemí	Přírodní podmínky ČR ČR na mapě Evropy	EV1, EV2, EV3, GV2 ¹
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – vyjmenuje typy reliéfu v ČR – vysvětlí rozdílnost ve vývoji Č. vysočiny a Západních Karpat – shrne a rozliší hlavní znaky jednotlivých geologických epoch	Vznik a vývoj povrchu	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – ukáže pomocí mapy jednotlivé geomorfologické provincie, subprovincie, významné celky a oblasti – charakterizuje vybrané přírodní a kulturní zajímavosti	Horopisné celky	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – vysvětlí faktory ovlivňující rozložení teplot a srážek v ČR	Podnebí teplota, srážky, podnebné oblasti	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – zdůvodní význam vody pro život a nebezpečí s tím spojená (znečištění) – na mapě ukáže významné řeky, jezera, rybníky a přehrady (zdůvodní jejich význam a využití)	Vodstvo	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – charakterizuje a ukáže na mapě půdní druhy a půdní typy – porovná jejich rozmístění, využití a význam pro hospodářství ČR	Půdy	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – vysvětlí výškové vegetační stupně na území ČR – uvede typické zástupce flóry a fauny – na příkladech zdůvodní význam vlivu člověka na původní a současnou tvář krajiny	Rostlinstvo a živočišstvo	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – vyhledá na mapě chráněná území (NP, vybrané CHKO a maloplošná chráněná území) – vysvětlí nutnost a význam ochrany přírody	Ochrana přírody	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – zhodnotí kvalitu ŽP v ČR (ovzduší, vodní zdroje, ...) – na mapě najde nejvíce ohrožené regiony	Životní prostředí	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – zdůvodní a vysvětlí základní demografické pojmy a údaje ČR (národnostní složení, struktura obyvatelstva, hustota zalidnění, ...) – najde a vysvětlí odlišnosti regionů	Obyvatelstvo ČR Základní charakteristika obyvatelstva	

¹ Vybrané okruhy PT jsou v předmětu realizovány průběžně po celý školní rok.

ročníkové výstupy – 8. ročník	učivo – 8. ročník	PT
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel – na mapě vyhledá nejvýznamnější historická a novodobá sídla	Sídla	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – vyjádří vlastními slovy vývoj hospodářství ve 20. st. (období 1. rep., vývoj po roce 1948 a po 17. 11. 1989) – charakterizuje průmyslová odvětví ČR, jejich význam – na mapě ukáže hlavní průmyslové oblasti	Hospodářství ČR Hlavní průmyslová odvětví Průmysl paliv a energetiky, hutnický, strojírenský, chemický průmysl, ...)	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – porovná chov hospodářských zvířat – vyjmenuje nejdůležitější pěstované plodiny – objasní vazbu potravinářského průmyslu na zemědělskou produkci	Zemědělství chov hospodářského zvířectva, pěstované plodiny, potravinářský průmysl	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – charakterizuje druhy dopravy a porovná význam, výhody a nevýhody – analyzuje problémy v dopravě na území ČR	Doprava a spoje (železniční, vodní, silniční, letecká a potrubní)	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – posoudí význam služeb pro každodenní život – uvede příklady služeb – na mapě ukáže významné rekreační lokality	Služby, rekreace a cestovní ruch	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – uvede hlavní vývozní a dovozní komodity – vysvětlí strukturu zahraničního obchodu ČR	Zahraniční obchod	
Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států – diskutuje o pozitivích a negativích vstupu ČR do mezinárodních organizací (EU, NATO, ...)	Cesta do Evropy	
Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit – ukáže a vyjmenuje kraje ČR – charakterizuje jednotlivé kraje a vzájemně je porovnává – využívá znalostí získaných při studiu přírodních a hospodářských podmínek ČR	Kraje ČR Praha Středočeský kraj Jihočeský kraj Plzeňský kraj Karlovarský kraj Ústecký kraj Liberecký kraj Královéhradecký kraj Pardubický kraj Vysočina Jihomoravský kraj Olomoucký kraj Moravskoslezský kraj Zlínský kraj	
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu – popíše a zhodnotí postavení místního regionu v rámci ČR – nalezne hlavní přírodní a socioekonomické znaky regionu – diskutuje o potenciálu a další budoucnosti místního regionu – nalézá řešení aktuální problematiky	Místní region zeměpisná poloha, přírodní charakteristika, socioekonomická charakteristika	

ročníkové výstupy – 8. ročník	učivo – 8. ročník	PT
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech – uplatňuje zásady bezpečného pohybu v krajině (při mimořádných i modelových situacích a událostech) – zhodnotí kvalitu a faktory ohrožující místní krajinu	Terénní geografická výuka	

9. ročník

ročníkové výstupy – 9. ročník	učivo – 9. ročník	PT
žák: Z-9-4-03 <i>zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje</i> – rozdělí hospodářskou činnost lidské společnosti do hospodářských sektorů; uvede příklady ze svého okolí	Člověk a svět Člověk a jeho činnosti obyvatelstvo, sídla, průmysl, zemědělství, průmysl, doprava, služby, cestovní ruch	EV1, EV2, EV3, EV4 ¹
Z-9-4-01 <i>posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace</i> – vyhledá údaje o počtu obyvatelstva – na mapě ukáže problémové regiony – diskutuje o výhledech do budoucna – popíše rozmístění obyvatelstva na Zemi – vysvětlí pojmy migrace, imigrace, emigrace – rozdělí obyvatelstvo podle ras, jazyků a náboženství, zaměstnanosti	Obyvatelstvo a sídla Obyvatelstvo rozmístění, růst, stěhování, zaměstnanost, rasy, národy, jazyky, náboženství	
Z-9-4-02 <i>posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel</i> – porovná a zhodnotí hlavní znaky venkovských a městských sídel – na mapě ukáže hlavní oblasti osídlení	Sídla (vesnice, města, velkoměsta)	
Z-9-3-03 <i>porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států</i> Z-9-4-03 <i>zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje</i> – zhodnotí význam průmyslové výroby; vyjmenuje hlavní průmyslové odvětví těžkého a spotřebního průmyslu; – uvede příklady výrobků – na mapě ukáže hlavní oblasti soustředění průmyslové výroby – na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin – posoudí jejich význam pro jednotlivá průmyslová odvětví	Průmysl význam, postavení průmyslové výroby, členění na odvětví, rozmístění průmyslové výroby, hlavní průmyslové oblasti světa, zdroje nerostných surovin, energetika, hutní a strojírenský průmysl, chemický průmysl, průmysl stavebních hmot, spotřební a potravinářský průmysl	
Z-9-3-03 <i>porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států</i> – charakterizuje význam zemědělství – vyjmenuje hlavní pěstované plodiny a hlavní oblasti zemědělské výroby – uvede příklady chovaných hospodářských zvířat a význam jejich chovu	Zemědělství (význam a postavení, rozmístění zemědělské výroby, rostlinná a živočišná výroba)	
Z-9-4-04 <i>porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</i> – vyhledá rybolovné oblasti	Rybolov	
Z-9-4-04 <i>porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</i> – charakterizuje význam lesů	Lesní hospodářství	

¹ Vybrané okruhy PT jsou v předmětu realizovány průběžně po celý školní rok.

ročníkové výstupy – 9. ročník	učivo – 9. ročník	PT
– na mapě ukáže hlavní oblasti rozšíření lesů na Zemi		
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit – specifikuje význam vodního hospodářství pro lidskou společnost	Vodní hospodářství	
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit – popíše význam dopravy a spojů pro člověka – vyjmenuje druhy dopravy – charakterizuje výhody a nevýhody jednotlivých druhů dopravy	Doprava a spoje úloha a postavení dopravy a spojů v hospodářství, druhy dopravy, rozmístění	
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit – zhodnotí význam služeb pro obyvatelstvo; uvede příklady ze svého okolí	Služby obyvatelstvu	
Z-9-1-04 vytváří a využívá osobní myšlenkové (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu – na mapě ukáže hlavní centra světového obchodu – stručně vysvětlí nutnost výměny zboží	Mezinárodní obchod	
Z-9-3-03 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států – uvede hlavní oblasti cestovního ruchu – ozřejmí důvody oblíbenosti jednotlivých lokalit	Cestovní ruch	
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) – objasní pojmy krajina, životní prostředí – rozlišuje hlavní znaky přírodní a kulturní krajiny; vyjmenuje vnější a vnitřní krajinotvorné činitele – popíše vliv člověka na krajinu	Krajina a životní prostředí Typy krajiny přírodní a kulturní krajina, příklady kulturních krajín – narušená, degradovaná,...	
Z-9-2-04 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost – vyjmenuje složky životního prostředí – jednoduše je charakterizuje	Složky krajiny a ŽP neživé – abiotické složky prostředí, živé – biotické složky prostředí	
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí – na příkladech hospodářské činnosti člověka dokazuje přímé a nepřímé působení člověka na krajinu a ŽP – rozdělí přírodní zdroje – uvede důsledky těžby surovin – uvede nutnost ochrany vodních zdrojů – doloží, jak průmyslová výroba a doprava ovlivňují kvalitu ovzduší a vod – vysvětlí pojmy emise, imise, kyselé deště, skleníkový efekt – navrhne, jakým způsobem lze bránit dalšímu poškozování krajiny a ŽP – vysvětlí negativní působení poškozeného ŽP na naše zdraví	Společenskohospodářské vlivy na krajinu a ŽP vliv těžby, průmyslu, dopravy, urbanizace, zemědělství, lesnictví, cestovního ruchu a rekreace na krajinu a ŽP	
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné	Světové ekologické problémy	

ročníkové výstupy – 9. ročník	učivo – 9. ročník	PT
důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - vyjmenuje příklady největších ekologických globálních problémů - uvede příklady přírodního a kulturního bohatství v lokálním i globálním měřítku, uvede způsob jejich ochrany - uvede variantu řešení zadaného problému v oblasti znečištění životního prostředí		
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - uvede způsoby, kterými se lidé snaží chránit ŽP - vyjmenuje a na mapě ukáže příklady chráněných území v ČR - vysvětlí jednoduše koncepci TUR	Ochrana životního prostředí a TUR (trvale udržitelný rozvoj)	
Z-9-3-04 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků rozdělí státy podle geografické polohy, rozlohy a lidnatosti - na mapě ukáže příklady konkrétních států - vyjmenuje příklady různých druhů státních hranic - formuluje hlediska, která se uplatňují při jejich rozlišení - na mapě ukáže vybrané národnostně jednotné, národnostně smíšené a přesídlenecké státy - vyjmenuje a ukáže příklady nezávislých, závislých, unitárních a federativních států - uvede typy politické moci ve státech a způsob, jakým je tato moc prosazována - rozdělí státy podle stupně rozvoje - zástupce těchto států ukáže na mapě - vyjmenuje základní mezinárodní organizace - vysvětlí jejich význam, obsah činnosti - diskutuje o významu členství ČR v těchto organizacích	Politická mapa dnešního světa nové státy na mapě světa; státy podle rozlohy, lidnatosti; obyvatelstvo a stát; státní hranice, zřízení, správní členění; způsob vlády; stupeň rozvoje států; významné mezinárodní organizace; globální problémy lidstva	